

Insprek notitie Ellen Pouw 6 december 2022

Luchtverontreiniging zie je niet en hoor je niet, maar de gevolgen ervan zijn aanzienlijk!

Als longarts en inwoner van Rotterdam maak ik me al jaren zorgen over de slechte luchtkwaliteit in onze regio.

Vergeleken met de rest van Europa is de luchtkwaliteit in Nederland heel matig en Rotterdam heeft zo ongeveer de slechtste luchtkwaliteit van Nederland.

Het RIVM heeft in 2019 berekend dat inwoners van Rotterdam gemiddeld 13 maanden korter leven door de slechte luchtkwaliteit (1,2).

13 maanden! Voor duidelijkheid: het gaat hier niet om de laatste 13 maanden van een heel oud leven. Nee, dit getal van 13 maanden betreft een gemiddelde: sommige mensen zullen jaren te vroeg overlijden door de gevolgen van luchtverontreiniging, en anderen misschien (slechts) een paar maanden.

Behalve korter leven, veroorzaakt luchtverontreiniging ook veel gezondheidsklachten, zoals op de korte termijn toename van astma klachten en op de langere termijn blijvende verslechtering van de longfunctie en daardoor kortademigheid (3,5).

Luchtverontreiniging veroorzaakt niet alleen problemen in de longen maar ook in de rest van het lichaam. Het is bijvoorbeeld een belangrijke factor in het ontstaan of verergeren van hart en vaat ziekten (4).

Rotterdam kent natuurlijk vele veroorzakers van luchtverontreiniging: het drukke stadsverkeer, de vele snelwegen, de haven.

En de luchthaven, die helaas destijds direct tegen bestaande woonwijken werd aangebouwd, en toen alleen maar bedoeld was voor zaken verkeer.

Meerdere componenten spelen een rol bij luchtverontreiniging: onder meer stikstof oxiden, ozon, fijnstof en ultra fijnstof. Al deze stoffen komen ook in zeer forse concentraties vrij bij de luchtvaart.

Juist dat laatste stofje, de ultra fijnstof, is heel moeilijk te meten maar lijkt de grootste boosdoener te zijn. De deeltjes zijn zo klein dat ze door de bloedbaan het lichaam in kunnen komen en op veel plekken schade kunnen maken. Eigenlijk is er geen veilige ondergrens aan ultrafijn stof.

Onder meer door de uitstoot van ultrafijn stof lijkt de luchtvaart zo schadelijk voor zijn omgeving.

In 2019 heeft het RIVM aangetoond dat kortdurend verhoogde concentraties ultrafijn stof in de omgeving van Schiphol gerelateerd zijn aan toename van astma klachten en medicijn gebruik van schoolkinderen en ook gerelateerd zijn aan hartfunctie veranderingen bij volwassenen (5).

Dit jaar, in 2022, heeft het RIVM aangetoond dat langdurig verhoogde concentraties van ultrafijnstof in de omgeving van Schiphol gerelateerd zijn aan hart en vaatziekten en ongewenste geboorte uitkomsten zoals vroeggeboorte en te laag geboortegewicht (6).

We zitten nu dus in Rotterdam met de situatie dat er al een slechte luchtkwaliteit is en dat een luchthaven, destijds bijna in de stad aangelegd, wil groeien.

Toename van het aantal vluchten geeft onvermijdelijk toename van de emissie van verontreinigende stoffen zoals ultrafijn stof.

En dit in een gebied waar nu de A16 wordt doorgetrokken en de hoge snelheidstrein vaker zal gaan rijden.

Ik weet dat er de laatste jaren in Rotterdam meer aandacht is voor verbetering van de luchtkwaliteit (2).

Mijn oproep aan het gemeentebestuur is dan ook: ga door op de ingeslagen weg, bescherm de gezondheid van je burgers en houd daarom groei van de luchthaven tegen.

1. RIVM Volksgezondheid toekomst verkenning 2018
2. Gemeente Rotterdam: Koersnota Schone lucht 2019-2022
3. Lancet Planet Health 2019
4. Lelieveld, Eur Heart J 2019 + 2020
5. RIVM rapport 2019-0084 Onderzoek naar de gezondheidseffecten van kortdurende blootstelling aan ultrafijn stof rond Schiphol
6. RIVM rapport 2022-0069 Gezondheidseffecten van ultrafijn stof van vliegverkeer rond Schiphol